

TÜV Rheinland / Berlin-Brandenburg

Kósa Zsolt

**Nyomástartó berendezések irányelve
(PED) 97/23/EG**

- **Törvényi alapok /
a szabványosítás mai állása**

- **PED - áttekintés**

- ☐ szerkezete
- ☐ követelmények
- ☐ értelmezés

- **Alkalmazás**

- ☐ példa

- A Római szerződés alapján létrehozott **EURÓPAI GAZDASÁGI KÖZÖSSÉG** célja, hogy tagországai közötti korlátokat lebontsa és biztosítsa a szabad áramlását:
- a terméknek
- a tőkének
- a munkaerőnek
- és a szolgáltatásoknak

- **300 közösségi irányelv**
- **jogszabályok harmonizációja**
- **pénzügyi előírások harmonizációja (adózási előírások)**
- **műszaki területek harmonizációja**

új koncepció a szabványok harmonizálásáról

globális koncepció a vizsgálatok és tanúsítványok kölcsönös elismeréséről

moduláris rendszer a konformitási eljárás és értékelés egységesítéséről

- forgalomba hozatali követelmények, harmonizált irányelvek (direktívák) kidolgozása
- műszaki követelmények (EN szabványok)
- kötelező termék vizsgálati módszerek (modulrendszer)
- vizsgáló és tanúsítóhelyek (EN 45000)
- minőségbiztosítási követelmények (EN 9000)
- termékfelelősségi törvény (vétkességtől független gyártói felelősség kinyilvánítása)

- **Minden gyártó a vétkességtől függetlenül felel a terméke által bekövetkezett balesetekből adódó károkért**

Az egyes tagországokban termékfelelősségi törvények jelentek meg:

- **Ki felel a termékért :**

- ☐ a gyártó
- ☐ a kvázi gyártó, pld. a kereskedő a kereskedelmi védjegyért
- ☐ a külkereskedő EU-n kívüli termék behozatalakor
- ☐ névtelen termékek kereskedője amennyiben 30 napon belül nem tudja megnevezni a gyártót

A termékfelelősségből adódó kockázat csökkenthető

- **beszállítók, alvállalkozók kiválasztásával, minőségi termékek gyártatásával**
- **megerősített és gyártás közbeni ellenőrzéssel termékhiba esetén azonnali reagálással (ISO 9000 szerinti rendszer)**
- **igazolással arról, hogy a termék forgalomba hozatalakor megfelelt a vonatkozó műszaki előírásoknak (CE jel+GS jel)**
- **korrekt használati utasítással**
- **megfelelő termékfelelősségi biztosítás kötésével**

95. szakasz

(korábbi 100a szakasz)

- **minőségi követelmények a**
  - ☐ szerkezetre
  - ☐ szerelvényekre
- **alapvető biztonsági követelmények (GSA)**
- **teljes megvalósítás**
  - ☐ eltérő nemzeti szabványokat hatályon kívül kell helyezni

137. szakasz

(korábbi 118a szakasz)

- **üzemi követelmények a**
  - ☐ felállításra
  - ☐ üzemeltetésre
  - ☐ karbantartásra
  - ☐ ellenőrzésre
- **minimális követelmények**
- **a követelmények tovább bővíthetők**

- **A tagállamok kötelessége minden szükséges intézkedést megtenni, hogy csak az irányelvnek megfelelő berendezés kerüljön forgalomba**
- **Nem lehet megtiltani, megakadályozni a termék használatba vételét, illetve újabb vizsgálatokat előírni**
- **CE jel feltüntetése esetén azt kell feltételezni, hogy a termék megfelel az európai előírásoknak**

- az EK-irányelvek rögzítik az **alapvető biztonsági követelményeket (GSA)**
- az EU szakbizottsága által megszavazott európai szabványokat **harmonizált szabványoknak** nevezik, ami az irányelvvel való **konformitást** feltételezi (CEN)
- az európai szabványok **nem kötelező érvényűek**
- a mai napig egyetlen harmonizált európai szabvány sem lépett hatályba

■ harmonizált szabványok

- ⇒ teljesítik az alapvető biztonsági követelményeket, lehetővé teszik CE-jelölés feltüntetését a terméken, pl. prEN 13445 UFPV (**konformitás feltételezése**)

■ harmonizált kiegészítő szabványok

- ⇒ a harmonizált szabványokra való vonatkozás; nem teszik lehetővé a CE-jelölés feltüntetését, z.B. EN 288

■ harmonizált alapanyag-szabványok

■ kiegészítő szabványok

- ⇒ lényeges a megfelelőség vonatkozásában, de nem teljesíti az alapvető biztonsági követelményeket, pl. kalibrálás

- Kijelölt vizsgálóhely
- TÜV Cert-tanúsítóhely
- vizsgáló laboratórium
- kategória, folyadék, stb.
- konformitás értékelése
- konformitás igazolása
- stb.

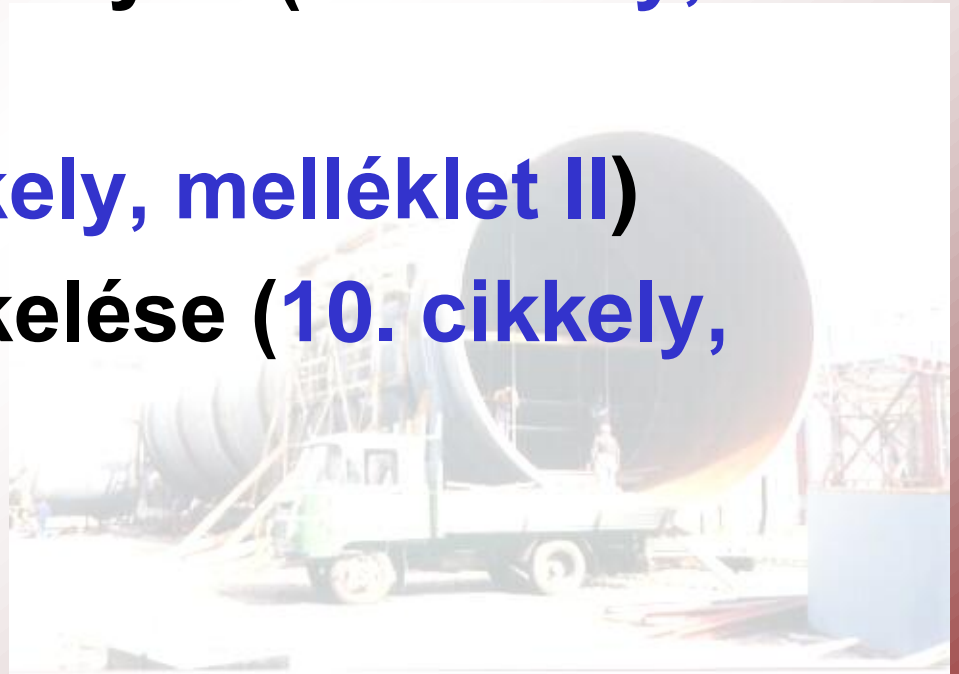

A PED a következőket specifikálja...

- ⇒ **Veszély-kategóriák** (kockázat-besorolás alapján)
  - ⇒ **Konformitás-értékelési eljárás** (modulok)
(a berendezések, eljárások, személyzet, stb. vagy a QS-rendszer megfelelőségének bemutatására tett tevékenység)
  - ⇒ **Kijelölt vizsgálóhely** (Notified Body - NoBo)
tevékenységek és követelmények PED-el való egyezőségének vizsgálata egy független hely által)
  - ⇒ **Alapvető biztonsági követelmények**
(követelmények, melyeknek teljesülniük kell)
-
- ⇒ **Ajánlás:** egy olyan **check-lista** használata, amelyik leírja a vonatkozó követelményeket

- Érvényességi terület és fogalommeghatározások (**1. cikkely**)
- Műszaki követelmények (**3. cikkely, melléklet I**)
- Besorolás (**9. cikkely, melléklet II**)
- Konformitás értékelése (**10. cikkely, melléklet III**)

■ Előszó

⇒ 27 paragrafus

■ Cikkely

⇒ 21 Cikkely

■ Mellékletek

⇒ 7 melléklet

■ Irányelvek (Guidelines)

⇒ mai napig: kb. 40 elfogadott irányelv

1. Cikkely, 1. bek.: Érvényességi terület

PED a következőkre vonatkozik:

olyan

- tervezés
- gyártás
- konformitás értékelése

nyomástartó berendezésekre és szerelési egységekre, melyek max. megengedett nyomása (PS) $> 0,5 \text{ bar}$

Megj.: a PED **nem** alkalmazható:

- visszatérő vizsgálatokra
- egyszerű nyomástartó edényekre (SPV-87/404/EG)
- hordozható nyomástartó berendezésekre (TPED)
- ADR, RID, IMDG, stb.

1. Cikkely, 2. bek.: Érvényességi terület

**nyomástartó
edények, kazánok**

**Szerelési
egységek**

csővezetékek

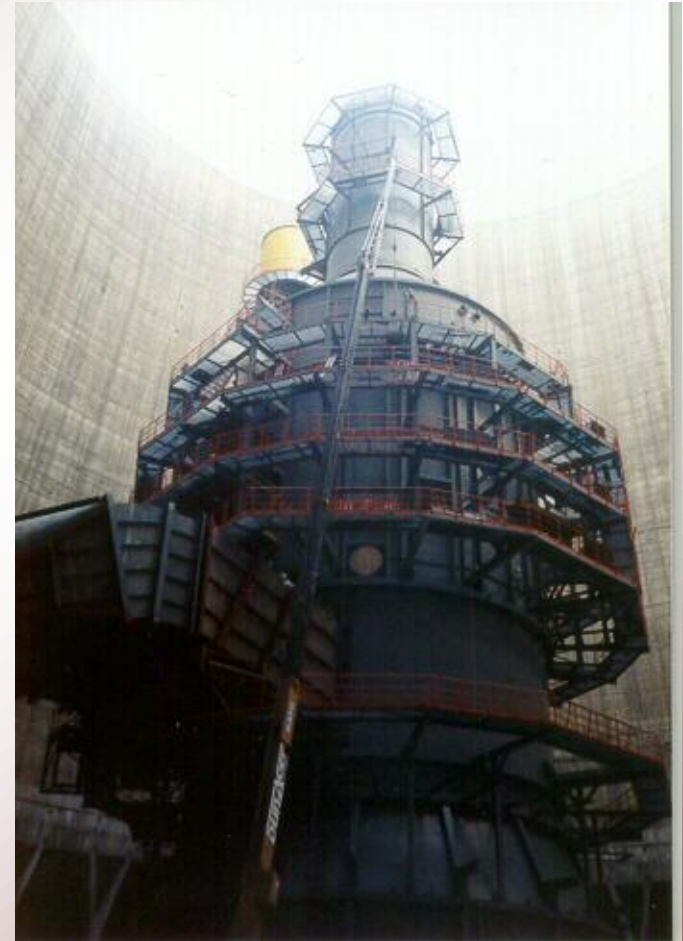
**Nyomástartó
berendezések**

**biztonsági feladatokat
ellátó szerelvények**

**nyomásnak kitett
szerelmények**

- az I. sz. mellékletben szereplő előírásokat kell alkalmazni azokra a berendezésekre melyek
  - gáz töltet esetén $P > 0,5$ bar
 $V > 1$ l és $P \cdot V > 25$ bar l vagy
 $P > 200$ bar és
töltet az 1. csoportba tartozik
  - folyadék töltet esetén $P > 0,5$ bar
 $V > 1$ l és $P \cdot V > 200$ bar l vagy
 $P > 500$ bar és
töltet az 1. csoportba tartozik
 $P > 10$ bar és $P \cdot V > 10000$ bar l vagy
 $P > 1000$ bar és
töltet az 2. csoportba tartozik

- **fűtött berendezések, kazánok**
 $t > 110\text{ C}^\circ$ és $V > 2\text{ l}$
- **csővezeték (gáz)**
 $P > 0,5\text{ bar}$ és $DN > 25$ és 1. töltet
 $DN > 32$ és $P \cdot DN > 1000$ és 2. töltet
- **csővezeték (folyadék)**
 $P > 0,5\text{ bar}$ és $DN > 25$ és 1. töltet
 $DN > 32$ és $P \cdot DN > 1000$ és 2. töltet
- **„jó” műszaki gyakorlat**
CE jel nem adható ki

I Alapvető biztonsági követelmények

II Konformitás-értékelő diagrammok

III Konformitás-értékelő eljárások

IV Bejelentett szervezetekkel és az elismert független vizsgálóhelyekkel szemben felállított minimális követelmények

V Üzemeltetői vizsgálóhelyek engedélyezésének kritériumai

VI CE-jelölés

VII Konformitási nyilatkozat

Alapvető biztonsági követelmények

Előzetes megjegyzések

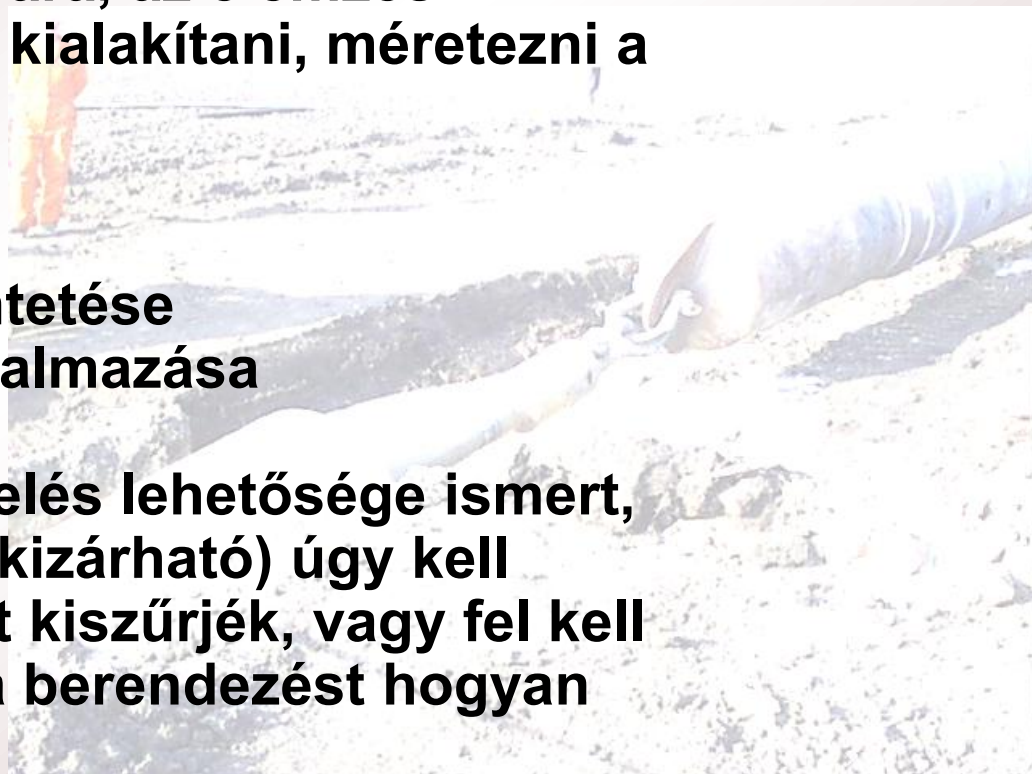
- 1 Általános tudnivalók**
- 2 Tervezés**
- 3 Gyártás**
- 4 Alapanyagok**

Speciális követelmények

- 5 Kazánok**
- 6 Csővezetékek**
- 7 Különleges mennyiségi követelmények**

- A gyártónak veszélyelemzést kell végeznie a berendezéssel kapcsolatban a nyomásból adódó veszélyek meghatározására, az elemzés figyelembevételével kell kialakítani, méretezni a berendezést
- Alapelvek
  - veszélyforrás megszüntetése
  - védelmi módszerek alkalmazása
  - tájékoztatás
  - ha a szakszerűtlen kezelés lehetősége ismert, vagy előre látható (nem kizárható) úgy kell tervezni, hogy a veszélyt kiszűrjék, vagy fel kell hívni a figyelmet, hogy a berendezést hogyan szabad használni

- méretezési módszer - képletek alapján
  - analitikai úton
  - törésmechanikai úton
- kísérleti tervezési módszer ha $P \cdot V < 6000 \text{ barl}$
vagy $P \cdot DN < 3000 \text{ bar}$
- megengedett membrán feszültség
  - ferrites acélok $R_{eHt} \text{ 2/3}$ vagy $R_{m20} \text{ 5/12}$
  - ausztenites acélok $R_{eHt} \text{ 2/3}$ vagy $R_{mt} \text{ 1/3}$ $A_5 > 30\%$
  - ausztenites acélok $R_{eHt} \text{ 5/6}$ vagy $R_{mt} \text{ 1/3}$ $A_5 > 35\%$
- hegesztési tényező 1,0   0,85   0,7 lehet

- vizsgálható legyen
- ürítés, szellőztetés megoldható legyen
- korróziós pótlék, eróziós pótlék
- nyomáshatároló szerelvények
- hőmérséklet ellenőrzés lehetősége

A gyártónak megfelelő eljárásokat kell alkalmaznia, különösen a következő területeken:

■ szerk. egységek előkészítése

- ☐ kialakítás
- ☐ varratelőkészítés

■ tartós anyagkötések

- ☐ képzett / minősített személyzet
- ☐ minősített eljárások

Nyomástartó berendezések esetén egy elismert vizsgálóhely által tanúsított II, III és IV kategóriájú képesítés.

■ Roncsolásmentes vizsgáló személyzet

- ☐ képzett személyzet

Nyomástartó berendezések esetén egy elismert vizsgálóhely által tanúsított III és IV kategóriájú képesítés.

■ hőkezelés

■ alapanyagok nyomonkövethetősége

- szemrevételezés, bizonylat ellenőrzés
szükség esetén részszerkezeti vizsgálat
- nyomáspróba PSx1,43 vagy PSx1,25
hőmérsékletet figyelembe véve (a nagyobb érték)
- jelölések, azonosítók, figyelmeztető táblák

Az üzemeltetési utasításnak tartalmaznia kell minden olyan információt, amely a biztonságos üzemeltetést szolgálja.

- szerelés
- üzembehelyezés
- használat
- az üzemeltető által végzett karbantartás és felügyelet
- jelölés

- dokumentációk és rajzok, amennyiben szükség van rájuk az üzemeltetési utasítás megértéséhez
- utalás azokra a lehetséges veszélyekre, amelyek a nem szakszerű üzemeltetésből eredhetnek
- utalások a tervezési különlegességekre / egyedi megoldásokra

A nyomástartó berendezések gyártóinak biztosítaniuk kell, hogy

- ☐ az alapanyagok kiválasztása a következők alapján történik:
  - ⇒ **harmonizált alapanyag-szabványok** alapján
  - ⇒ **európai alapanyag-engedélyek (EAM)** alapján
  - ⇒ **III és IV kategória esetén a kijelölt vizsgálóhely által kiadott egyedi szakvélemény** alapján
- ☐ a II, III és IV kategória esetén alapanyag-igazolásra van szükség, a termékek speciális vizsgálata mellett

Az alapanyag-gyártókkal szemben felállított követelmények :

- egy olyan megfelelő **minősbiztosítási rendszer** az alapanyagok speciális értékelésével, amit egy arra feljogosított vizsgálóhely tanúsított
- az alapanyag-gyártó saját maga állítja ki az anyagvizsgálati bizonylatot **3.1 [EN 10204]**
- nincsen tanúsított MB-rendszer
  - ⇒ kijelölt vizsgálóhely állítja ki az anyagvizsgálati bizonylatot **3.2 [EN 10204]**

Európai alapanyag-engedély (EAM)

- ⇒ amelyet a 11. szakasz értelmében a kijelölt vizsgálóhely állít ki:
  - ➔ a PED-el való egyezés **vizsgálata és tanúsítása**
  - ➔ azoknak a **meglévő alapanyag-adatoknak** a figyelembe vétele, amiket 1999 nov. 29. előtt már biztosítottak találtak
  - ➔ NoBo **tájékoztatja** a tagországokat, a többi NoBo-t és az európai szakbizottságot
  - ➔ az EAM részletes adatait az EK hivatalos szakmai lapjában **megjelentetik**
- ⇒ a megjelentetés napjától kezdve **minden nyomástartó berendezés gyártó felhasználhatja az alapanyagokat**

- A következők alapján besorolva:

- ⇒ **folyadék fajtája** - veszélyes vagy sem

- ⇒ **folyadék halmazállapota** - gáz vagy folyékony

- ⇒ **nyomás**

- ⇒ **térfogat / átmérő**

- ⇒ **veszély-potenciál**

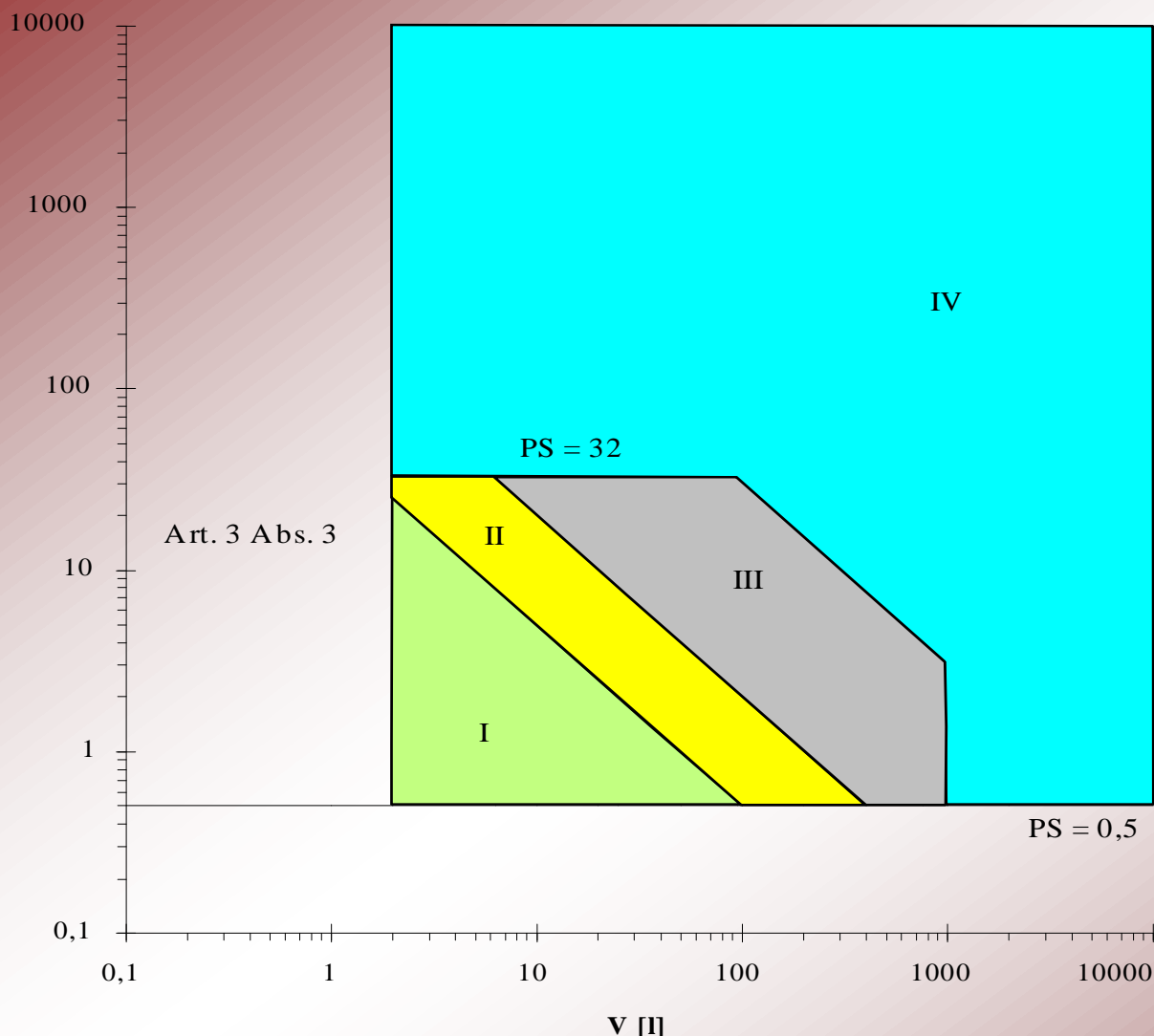
- megfelelő diagram alkalmazása a **Kategória** meghatározásához (9 diagram) I, II, III, IV kategória

- lehetőség van egy **magasabb** kategória választására

Melléklet II: Konformitás-értékelési diagramok

	Nyomástartó edények				Kazá- nok	Cső- vezetékek			
folyadék halm.áll.	gáz		folyé- kony			gáz		folyé- kony	
Folyadék csoport	v e s z é l y e s	e g y é b	v e s z é l y e s	e g y é b		v e s z é l y e s	e g y é b	v e s z é l y e s	e g y é b
Diagram melléklet II	1	2	3	4	5	6	7	8	9

Melléklet II: Kategóriák - példa

Diagram 5:

fűtött vagy másképpen melegített, túlhevülés veszélyének kitett, gőz, vagy forróvíz előállítására használt nyomástartó berendezések; $T > 110^{\circ}\text{C}$ és $V > 2\text{L}$, valamint az összes kuktafazék

Kivétel:

legalább a III. kategóriába tartozó kuktafazekak

II $PS \cdot V > 50 < 200$

III $PS \cdot V > 200 < 3000$

IV $PS \cdot V > 3000$

A veszélyességi kategóriákhoz választható modulok

■ A veszélyességi kategóriákhoz választható modulok:

I. A

II. A1, D1, E1

III. B1+D, B1+F, B+E, B+C1, H

IV. B+D, B+F, G, H1

Az EU-jog moduljai A-tól H-ig

A		B				G	H
Belső gyártás- ellenőrzés		Mintadarab vizsgálat				Egyedi vizsgálat	Átfogó minőség- biztosítás
A megne- vezett vizsgáló- hely bekap- csolásával	C	D	E	F			
	Konfor- mitás a kivitellel	Minőség- biztosítás Termelés	Minőség- biztosítás Termékek	Vizsgálat termékek- nél			

■ Konformitás értékelési eljárás

- ⇒ a nyomástartó berendezések európai piacon történő forgalomba hozatala előtt a gyártónak el kell végeznie egy **konformitás értékelést**
- ⇒ az értékelésre a **III melléklet megfelelő moduljai** alapján kerül sor
- ⇒ a nyomástartó berendezések **kategóriája** határozza meg azt, hogy melyik modul kerül alkalmazásra
- ⇒ a kategóriákba be nem sorolható nyomástartó berendezések (3. szakasz, 3. fej.) a “**jó mérnöki gyakorlatnak**” megfelelően készülnek (**NINCS CE-jelölés!**)

Az I-es kategória moduljai

gyártó:

Modul A

**veszély-
elemzés**

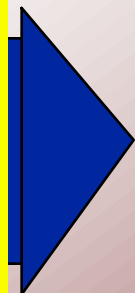
**belső
gyártás-ellenőrzés**

**műszaki
dokumentáció**

**Üzemeltetési
utasítás**

CE-jelölés

**konformitási
nyilatkozat**

A II-es kategória moduljai

gyártó:

gyártó :

kijelölt vizsgálóhely:

gyártó :

**veszély-
elemzés**

**belső
gyártás-
ellenőrzés**

**átvétel
felügyelete**

**üzemeltetési
utasítás**

D1

**rendsztanúsítás
ISO 9002+ PED**

CE-jelölés

**műszaki
dokumentáció**

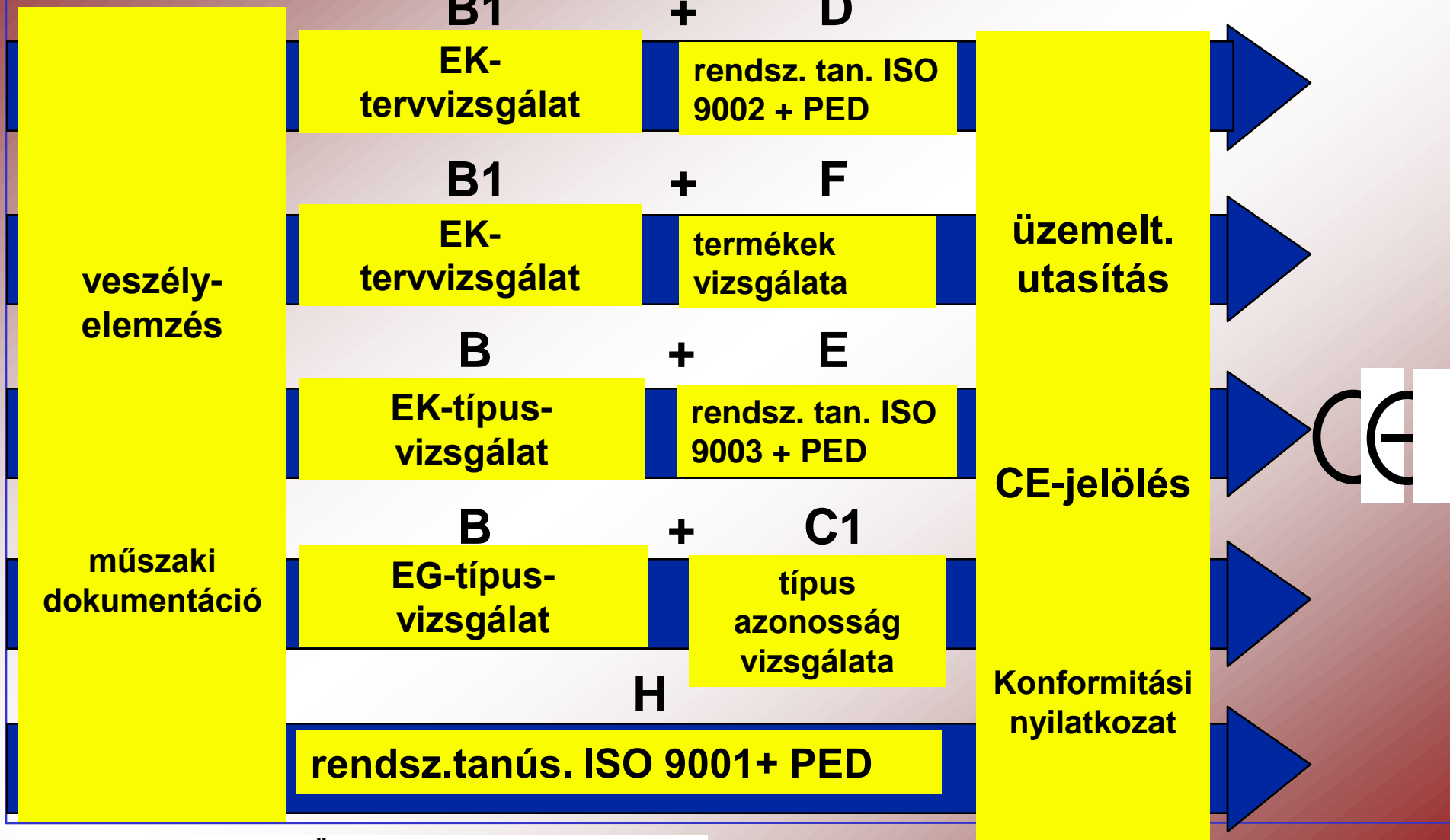
E1

**rendsztanúsítás
ISO 9003+ PED**

**konformitási
nyilatkozat**

A III-as kategória moduljai:

gyártó : _____ kijel. vizsg.hely : _____ kijel. vizsg.hely : _____ gyártó : _____

A IV-es kategória moduljai:

gyártó :

kijelölt vizsg.hely :

kijelölt vizsg.hely:

gyártó :

B

+

D

**EK-gyártmány-
vizsgálat**

**rendsztan. ISO
9002 + PED**

**üzemelt.
utasítás**

B

+

F

**veszély-
elemzés**

**EK-
gyártmányvizs-
gálat**

**Termékek
vizsgálata**

G

**terv-
vizsgálat**

**EK-
egyedi vizsgálat**

CE-jelölés

**műszaki
dokumentáció**

H1

**rendsztan. ISO 9001 + PED +
tervvizsgálat + felügyelet**

**konformitási
nyilatkozat**

- gyártó műszaki dokumentációt, üzemeltetési utasítást, veszélyanalízist készít
- a dokumentációt gyártó legalább 10 évig megőrzi
- gyártó belső ellenőrzést végez
- gyártó CE jellel ellátja a berendezést
- A1 modul esetén a bejelentett szervezet felügyeletet gyakorol

- sorozatgyártási engedélyhez hasonló
- gyártó dokumentációt készít
- bejelentett szervezet mintadarab alapján:

**felülvizsgálatot végez,
típusvizsgálati tanúsítványt
állít ki**

**B1 modul esetén tervvizsgálat
is történik**

- **típus azonossági vizsgálat**
- **gyártó vagy közösségbeli meghatalmazottja végzi**
- **gyártó CE jelet feltünteti**
- **bejelentett szervezet felügyeletet gyakorol**

- a gyártó minőségügyi rendszert működtet a gyártás, végátvétel és a vizsgálat területén
- a gyártó tünteti fel a CE jelet
- bejelentett szervezet felügyeletet gyakorol
- a bejelentett szervezet a minőségügyi rendszert minősíti

- a gyártó minőségügyi rendszert működtet a végátvétel és a vizsgálat területén
- a gyártó tünteti fel a CE jelet
- bejelentett szervezet felügyeletet gyakorol
- a bejelentett szervezet a minőségügyi rendszert minősíti

- **gyártás minőségbiztosítása**
- **gyártó nyilatkozik a típus illetve tervvizsgálati tanúsítvánnyal való megfelelőségről**
- **bejelentett szervezet ellenőriz, felügyel, végátvételt végez, tanúsítványt állít ki a vizsgálatról**

- gyártó dokumentációt készít
- bejelentett szervezet felügyel, tervellenőrzést és végátvételt végez , tanúsítványt állít ki a vizsgálatról

- gyártó teljes körű minőségbiztosítási rendszert működtet
- bejelentett szervezet értékeli a minőségbiztosítási rendszert és felügyeletet gyakorol

H1 modul

- bejelentett szervezet tervvizsgálatot végez